

187

Board
of
Directors

101
1874
i. B. Olenstänsegyházi iskolai egyesület

AZ ORSZÁGOS
LELENC-ÜGYI TÁRSULAT
ALAPSZABÁLYAINAK
TERVEZETE.

Az igazgató-választmány megbizásából
MAGÁNJEGYZETEKKEL

közi :

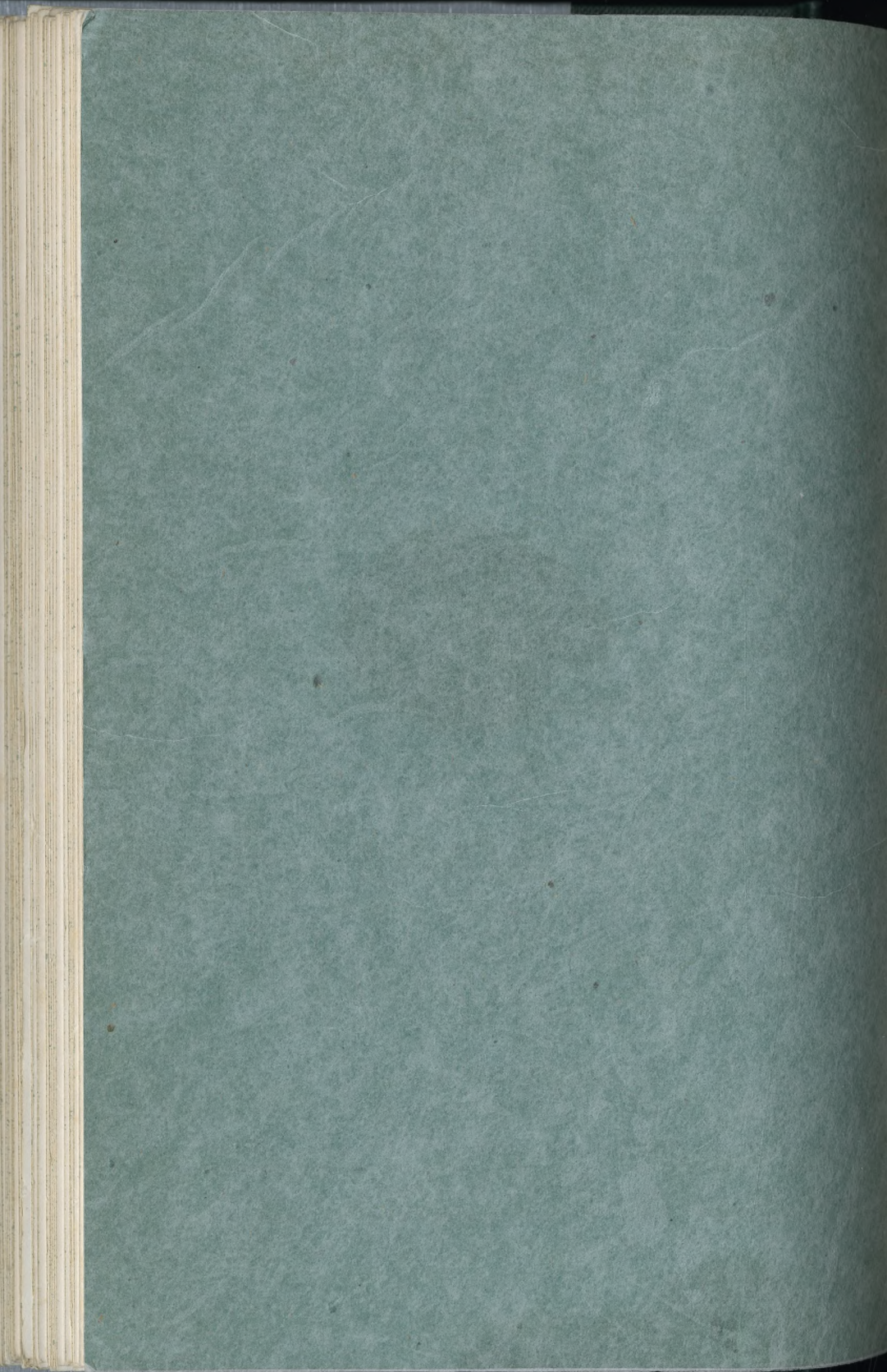
Vasvári Kovács Ferenc.

2

Statuten-Entwurf
der Gesellschaft
für
Landes-Findel-Angelegenheit.

Laut Beschluss des dirigirenden Ausschusses
mit privat Notaten versehen
durch

Franz Kovács de Vasvár.

AZ ORSZÁGOS
LELENC-ÜGYI TÁRSULAT
ALAPSZABÁLYAINAK
TERVEZETE.

Az igazgató-választmány megbizásából
MAGÁNJEJYZETEKSEL

közli :

Vasvári Kovács Ferenc.

Statuten-Entwurf
der Gesellschaft
für
Landes-Findel-Angelegenheit.

Laut Beschluss des dirigirenden Ausschusses
mit privat Notaten versehen
durch
Franz Kovács de Vasvár.

PEST, 1868.

Nyomatott Kocsi Sándor és társainál. Aldunaszor 9. sz.

L1572 00565951

Tartalom.

Első rész.

A társulatról.

	Lap.
1. §. Cél	3
2. §. Cim	—
3. §. Székhely	4
4. §. Tagok	—
5. §. Tagok jogai	—
6. §. Tagok kötelességei	—
7. §. A társulat hatásköre	5
8. §. A cél elérésére szolgáló eszközök	—
9. §. Az intézet megnyitása	6
10. §. A társulat közgei	—
11. 12. §. Közgyűlés	—
13. §. Az igazgató választmány	7
14. §. Az elnök	8
15. §. A tisztviselek	—
16. §. A vagyon kezelése	—
17. 18. §. A társulat felosz-lása	9

Második rész.

A lelenc- és szülőházról.

	Lap.
I. Szakasz. Fölvét a le- lenc-házba	10
II. „ Fölvét a szü- lőházba	15
III. „ A gyermek vallása	—
IV. „ Egészségügy	16
V. „ A gyermek nevelése	17
VI. „ Visszavétel (reclamáció)	18
VII. „ Gondnokság Tudomásul	— 20

Inhalt.

Erster Theil.

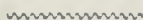
Von der Gesellschaft.

	Seite.
1. §. Zweck	21
2. §. Titel	—
3. §. Ort	—
4. §. Die Mitglieder	22
5. §. Rechte der Mitglieder	—
6. §. Pflichten der Mitglied. Gesellschaft	— 23
7. §. Wirkungskreis der Gesellschaft	— 23
8. §. Die zum Ziel dienli- chen Mittel	—
9. §. Die Eröffnung der An- stalt	—
10. §. Die Organe der Gesell- schaft	24
11. 12. §. Die General-Ver- sammlung	—
13. §. Der dirigirende Aus- schuss	26
14. §. Der Präses	27
15. §. Die Funktionäre	—
16. §. Die Handhabung des Vermögens	—
17. 18. §. Die Auflösung der Gesellschaft	— 28

Zweiter Theil.

Von dem Findel- und Ge- bärhause.

I. Absch. Aufnahme in das Findelhaus	29
II. „ Aufnahme in das Gebärhaus	35
III. „ Die Religion der Kinder	—
IV. „ Sanitäts-Wesen	36
V. „ Die Erziehung der Kinder	37
VI. „ Rücknahme (Re- clamation)	39
VII. „ Kuratel	—
Zur Kundnahme	40

Az országos lelenc-ügyi társulat alapszabályainak **t e r v e z e t e.**

ELSŐ RÉSZ.

A társulatról. ¹⁾

Cél.

1. §. Az elhagyatott gyermekek megmentése és felnevelése.

Cim.

2. §. E célra társulat alakul ily cim alatt:

„Országos lelenc-ügyi társulat.“

Magán észrevételek,
melyek a tárgy megvilágítására s így a tanácskozmány előmozdítására céloztatnak.

¹⁾ A társulatot meg kell különböztetni magától az általa életbeléptetni szándékolt intézettől; azért megjegyzendő, hogy a társulat eddigi szabályai hiányosaknak tapasztaltván, helyettök új — illetőleg az itt módosított szabályok tervezete közzétetik, mely a január 26-káról március 25-ikére halasztatott intézeti szabályok megvitatása alkalmával szinte szőnyegre kerülend.

Szék-hely.

3. §. A társulat székhelye: B u d a - P e s t.

Tagok.

4. §. Segélyzők, rendesek és alapítók.

a.) Segélyző taggá válik, ki magát legalább 3 egymásutáni évre, évenként 1-től 5 frtnyi adományra kötelezi.

b.) Rendes taggá válik, ki magát legalább 3 egymásutáni évre, évenként legalább 6 frtnyi járulékra kötelezi.

c.) Alapító tag az, ki legalább 100 frtnyi tőkét 6%₀ százalékkal biztosít.

Tagok jogai.

5. §. a.) Segélyző tagok a közgyűlésben csak tanácskozási joggal bírnak.

b.) Rendes- és alapító-tagok, a közgyűlésben szavazati joggal is bírnak.

c.) A társulat elnökei s a választmány tagjai, az alapítók közül választathatnak.

d.) A társulat tisztviselőinek megválasztásánál, a rendes- és alapító-tagok elsőbbséggel bírnak.

e.) Minden rendes- vagy alapító-tag, csak egy-egy szavazattal bír.

f.) A társulati tagok jogai az örökösökre át nem szállnak.

Tagok kötelességei.

6. §. a.) Minden tag 1 frtot mint beiratás-díjt fizetni tartozik. ²⁾

²⁾ Tekintve a társulatnak a megalakulás előtti tetemes költségeit s a más egyleteknél hasonló szokást: itt a beiratás-díj igen csekélynek mondható.

b.) A tagok kötelesek évi járulékaikat, az év első felében, a társulat pénztárába befizetni.

A társulat hatásköre.

7. §. Az elhagyatott gyermekek megmentése és felnövelése tekintetéből, egyelőre Buda-Pesten; és a körülményekhez képest, az ország egyéb városaiban is: Lelenc- és szülő-házak alapítása. ³⁾

A cél elérésére szolgáló eszközök.

8. §. a.) a tagok általi segélyzés, vagyis: az általuk befizetendő segély-díjak;

b.) az alapítványok s illetőleg ezek kamatai;

c.) a hagyományok s ajándékozások;

d.) a hatóságok által, e célra, évenként kirendelendő összegek;

e.) más jótékony társulatoknál is divatozó egyéb pénzszerzési módok: u. m. hangversenyek, színielőadások, táncvigalmak stb.

³⁾ Vannak sokan, kik a lelenc-házat, mások, kik elnevezését nem szeretik. Elsők közé Necker és Malthus, kitünő eszt, de hideg keblű s hamis állambölcsek tartoznak; mert egyikőjük sem iparkodott, oly intézményekről gondoskodni, melyek által az elhagyatott kisdetek s az érdemetlen üldözéstől menekvést keresők, valódi segélyt nyerhettek volna. Minden kornak megvannak nagyjai s ezek győzni szoktak elveikkel; de eljárásuk helyességéről önzetlen ítéletet hozni, csak az utókor van hivatva. Nálunk is van néhány név-nélküli és neves ellenvéleményű férfi. Hivatkoznak a statistikára, de az igazoló adatokat nem közlik s a bajt orvosolni épen nem képesek. — Nem az intézet, vagy ennek elnevezésében, hanem az eddigi rendszerében kell a hibákat keresni, javítani. Másodikak közé tartozom én is; mert nem óhajtom, hogy az eddigi fonák fölfogás után, az intézetből kikerülendő houpolgárokat a társadalmi életben, valami gúnynev érje. — De ne feledjük, hogy kezdeményezők vagyunk s az elnevezésben most csak a népszerűt használjuk. — Fő dolog az, hogy a szerencsétleneket megmentjük. A korszerű fokozatos javítás, a jövő dolga; kezdemény nélkül előre nem hatolhatunk.

Az intézet megnyitása.

9. §. Amint a társulat kellő anyagi erővel rendelkezik, azonnal intézetet nyitand. ⁴⁾

A társulat közegei:

- 10. §. *a.)* a közgyűlés;
- b.)* az igazgató-választmány;
- c.)* a tisztviselők.

Közgyűlés.

11. §. *a.)* A társulat minden év első negyedében közgyűlést tart.

b.) Szükség esetében a rendesen kívül, a közgyűlés bármikor összehivathatik.

12. §. A közgyűlés:

a.) egy elnököt, egy másodelnököt s egy alelnököt, általános szótöbbséggel választ;

b.) az alapítók közül 40 tagból álló igazgató-választmányt szótöbbséggel választ; ha valaki a megválasztást el nem fogadja, úgy az utána legtöbb szavazatot nyert lép helyére; ⁵⁾

⁴⁾ Némelyek az intézet megnyithatásának feltételül 50, mások pedig 100 ezer frt. kész tőkét óhajtanak kikötni; de mindez szükségtelen; mert pénzerő nélkül dolgozni ugyis lehetlen: a kikötött összeg pedig csak akadálnak tekinthető.

A kezdeményezés kisszerűségétől félni nem kell, eleinte minden vállalat kisebb mérvű; mily kicsinyes volt az angol-bank eleinte s mily nagyszerű most!

Ezt kell figyelembe venni az emberbaráti dolgoknál is, melyekre csak akkor szeretünk leginkább adakozni, midőn már léteznek; mert midőn életrevalóságuk bebizonyul akkor nagyobb pártfogolásnak is örvendőndnek.

⁵⁾ A választmányi tagok számát 60-ra emelni azért célszerű, hogy a társulat érdekei — főleg ily fontos ügyben — többek által legyenek képviselve; így az ülések is népesebbek, tehát bizonyosabban megtarthatók lesznek. Több alapító is részesülhessen az ügy javára célzó munkásságban, más kiténtéssel úgy sem szolgálhatunk.

c.) tisztviselőket: u. m. igazgatót, titkárt, pénztárnokot, ellenőrt, ügynököket választ; s a szükséghez képest újabb tisztviselői állomásokat szervez és betölt; a fizetéseket megállapítja;

d.) az alapszabályokat és pedig általános szótöbbséggel módosítja; ehhez azonban megkivántatik, hogy a módosítást tárgyazó indítvány, legalább 20 szavazatképes tag által tétessék, és a közgyűlést megelőzőleg, legalább 4 héttel, az elnökségnél írásban bejelentessék;

e.) a társulat állapotáról, a választmány által teendő jelentéseket s javaslatokat tudomásul veszi, s ezek valamint a tagok által teendő indítványok alapján: a társulat ügyvitelére való szükséges intézkedéseket megteszi; s az évi költségvetést megállapítja.

Az igazgató választmány:

13. §. a.) Az ügynek fejlesztése, gyakorlati kivitele és vezetésére beoszlik 6, u. m. nevelészet, egészség- s pénz-ügyi, gazdasági, építészeti s fegyelmi szakokra; ⁶⁾

b.) a társulat és intézet házi szabályait megállapítja; s az intézetek alapításáról és szervezéséről javaslatokat készít;

c.) a szükséghez és körülményekhez képest, a közgyűlés jóváhagyásának fönntartása mellett, tisztviselőket választ: szolgákat fogad s ezek fizetését meghatározza; teendőjüket pedig a ház szabályaiban megállapítja;

d.) a pénztárnok és ellenőr által teendő biztosítékot meghatározza;

e.) a pénztárnok s ellenőr számadását havonként megvizsgálja;

⁶⁾ Ezek elnökeiket a maguk köréből választandják.

f.) a társulat és intézet évi működéséről s állásáról statisztikai és történelmi jelentést az igazgató és titkár által szerkesztet;

g.) a közgyűlés határozatait és megállapodásait foganatosítja;

h.) a szükséghez képest havonként ülést tart;

i.) érvényes határozat hozatalára, az elnökkel együtt, legalább 5 tag jelenléte szükséges.

Az elnök.

14. §. a.) A társulatot a hatóságok s magánosok irányába képviseli;

b.) a hivatalos levelezéseket, a titkár ellenjegyzése mellett viszi;

c.) a köz- és választmány-üléseken elnököl;

d.) akadályoztatása esetében, őt a másod, vagy al-elnök, ezt pedig a választmány legidősbje helyettesíti.

A tisztviselők.

15. §. A társulat és intézet tisztviselőiről az 5. §-nak „d”) és a 13. 14. §§-nak „c”) pontja rendelkezik. —

A vagyon kezelése.

16. §. A tőke t. i. az alapítvány s a jövedelem főlölege, haszonhajtólag kezelendő; nevezetesen: magyar földhitel-intézeti zálog-levelekbe, vagy jövedékjegyekbe fizetési utalványokba, avagy egyéb s ezekhez hasonló, és kellő biztosítékot nyújtó érték-papirokba; végre: törvényes biztosíték melletti ingatlan javakra helyező el. ^{7.)}

^{7.)} Némelyek óhajtják, hogy a jövedelemnek $\frac{1}{3}$ része, mindig a tőke nagyobbitására, vagy tartalék gyanánt szolgáljon; ez azonban elejénte ugy sem történhetik meg; bár csak elegendő jövedelem mutatkoznék. Később kedvező viszonyok közt ezt tenni ugy is szabad leendő; mert a szabály ugy sem tiltja, A szabályok időszerénti módosítása pedig egyébre is adandó alkalmat.

A társulat feloszlása.

17. §. A társulat feloszlik:

a.) ha kitűzött céljának többé meg nem felelhet;

b.) ha feloszlását legalább 50 szavazatképes tag indítványozza; mihez azonban szükséges:

1-ör hogy a feloszlást célzó indítvány indokoltan a választmányhoz intéztessék;

2-or hogy a választmány ezen indítványt bírálat alá vegye s eléggé indokoltnak találja;

3-or hogy e célból az elnök négy héttel előre s a tárgy szabatos megjelölése mellett, a hírlapok útján közgyűlést hirdessen;

c.) ha az indítvány eldöntésére megkívánt érvényes közgyűlésen, az összes tagok két harmada megjelenik; s a feloszlás kérdésében általános szótöbbséget nyert;

d.) ha a közgyűlésen a tagok két-harmada meg nem jelenik, úgy a közgyűlés két hét multára újból összehívatik, melyen a szavazó tagok — bármily számmal legyenek is, — a feloszlás kérdése fölött, általános szótöbbséggel, véglegesen határoznak.

18. §. A társulat vagyona, annak feloszlása esetében csak a magyar sz. korona birodalmában levő lelene-ügyre; vagy ha erre nem lehetne, úgy szinte csak is e birodalom határán belől eső, egyéb emberbaráti ügyre lesz fordítható.

MÁSODIK RÉSZ.

A lelenc- és szülőházról.

I. SZAKASZ.

Fölvét a lelenc-házba.

1. §. A fölvét háromféle: u. m.

a.) korlátolt, azaz: fölvét-hivatal által,

b.) korlátlan, azaz: fordonynyal vagy

c.) helyileges, azaz: a benszülőeknek föltétes vagy föltétlen viszonya alapján történik.

2. §. A korlátolt fölvétszerént az intézet növénydekeivé válnak:

a.) a kitett (talált) és

b.) fogházban született kisdedek, vagy

c.) fogházba került fizető, vagy nemfizető szülők gyermeke;

d.) egyéb az intézet szabálya szerént fizető átadott kisded;

e.) eltévedt gyermekek; s végre

f.) a 18. §. szerint a benszülöttek. ¹⁾

¹⁾ Egy tökéletesen jól szervezett lelenc-házba még a következendők vétetnek föl:

1-ör Vagyon nélküli árva-gyermekek, kiket ugyan törvényt szerént is gondnokság alá s a helyhatóságok költségére helyeznek; de sorsuk rosszabb a lelencekénél; hisz Pesten is vannak különféle árvaházak, csak hogy még sem vesznek fel minden árvát. — Az 50-nes években a kormány 6 darab (mondhat) aranyat tüzött ki egy pálya-munkára, mely mefejtendette: „mint helyeztessenek el az árvák és lelencek egy földél alá?” — Csak Mayer István pályázott, de jutalomhoz nem juttatott. Én csak a 6 darab arany miatt nem pályáztam; de „Lelenc-ház” című munkámban a kérdést megoldottnak hiszem.

2-or Oly csekély vagyonú árvák, kiknek az örökségük után eső évi jövedelmök szintoly csekély, hogy azok után illő

3. §. A korlátolt fölvét-hivatalnak táblás s folyó rend- és idő-számmokkal ellátott iktatókönyvébe, a szemérem és emberiség megsértése nélkül, csupán azon tételek jöhetnek, melyeket a beadó, a netáni fizetéses ápoltság végett s egyébként, önmagától bejelent; amelyekből tehát eltérő újabbkérdések nem is alkottatnak.²⁾

gondviselést és táplálékot nem nyerhetnek s így elhanyagoltatnak.

3-or Elbetegedett vagy kórházba került szegény szülők gyermeke.

4-er. Oly törvényes de szegény gyermek, kinek anyját, a szülés után, atyja elhagyta; vagy megfordítva.

5-ör. Minden szegényebb sorsu gyermek, ki atyjának kikerülhetlen elválása, gyógyíthatlan betegségó s legyözhetlen szegénysége miatt mások könyör-adományára kell szorulni.

6-or Minden oly gyermek, kit a szülők bizonyos életviszonyuknál fogva, magoktól ideiglenesen távoltartani s fizetésért tápláltatni, vagy neveltetni kénytelenek.

7-er. Ellopott gyermekek.

8-or. Minden oly erkölcstelen szülők gyermeke, kinek nevelése elhanyagoltatik s így ezen emberbaráti intézet nélkül, csak az emberiség szennyévé s a közbátorságnak terhére válik.

9-er. Vándorló cigányok gyermekei.

10-er Búcsújáró koldusok ép és nyomorult (leggyakrabban lopott és megnyomorított) gyermekei.

Első pillanatra azt hinné az ember, hogy így az intézet, csak a gondatlan szülők könyelműségét fokozná, minthogy gyermekeiket kevés költség mellett idegen kezekre bíznák s így a szülők és gyermekek közti szeretetnek láncai meglazulnak.

Második esetben pedig, hogy az intézetből inkább fegymint nevelő-ház válnék; de ez igen téves felfogás, mert a ki gyermekét szereti s gondját viselni otthon is képes, az attól el nem vál, vagy iparkodni fog, őt ismét mielőbb magához venni. Végre az is bizonyos, hogy az intézetnek fegyelmi szabályai is leendnek; de ne tévesszük össze a fegyelmet a fenytókkal, a rendet a büntetéssel, s az osztályok szükségét az elszigeteléssel vagy kasztrendszerrel. Annyi azonban bizonyos, hogy az okosan rendszeresített intézet által, épen a fenytő-házak népessége s a javulást soha sem biztosító terhes költsége apadand le.

S valjon ki ne látná át, hogy inkább a nevelés mint büntetés költségeire adakozzunk sőt adózzunk.

²⁾ A csupán fölvét hivattal berendezett letelek-házaknál, eddig a beadó, valóságos kinpadi kérdésekkel ostromoltatik; azért

4. §. Az ily hivatal által fölvett gyermekekről s holmijének részleteiről, egy az igtató-számmal ellátott átvéti igazolvány adatik, mely alá a költ s az igazgató, vagy ellenőr, valamint a fölvét-hivatal jegyzőjének neve sajátkezüleg vezetetik.

5. §. A fölvett gyermekekről s holmijéről egyébként a 11. 12. 13. 14. 15. és 16. §§. rendelkeznek.

6. §. A korlátlan fölvét, fordony által éjjel-nappal történhetik. ³⁾

7. §. A fordony egy a falból kiálló s mélyes alaku gép lévén: ez, egy fél fontnyi megterhelhetése által, önmagától befordul. ⁴⁾

Bécsben közmondássá vált: hogy „könnyebb a császárhoz, mint a lelenc-házba bejutni.“ Valjon nem-e ez az oka, hogy Bécsben a gyermek-gyilkolás oly gyakori.

³⁾ A nappali fölvét kitétele szükségtelen; nappali fölvétet fordonynal, épen nemlehet reformnak mondani; mert a fordonyt csak szegényletes anyák használják, kik nappal az ostromló közönség kíváncsi szemeitől megóva nem lehetnének; amazoknak pedig ott a fölvét-hivatal. — A fordony nappali használata által még a kezelés és költség is megszorodnának.

Sokan kikelnek a fordony ellen, de okaik sem egészségsem pénzügyi, nép- vagy egyéb államgazdászati szempontból nem igazolvák; hivatkoznak a gyakorlatra, amit nem ismernek; mert tény, hogy Europa 356 lelenc-háza közül, csak 78 van fordony nélkül, de azért csak beszélnek, hisz máskép ki gondolhatná el rólok, hogy ügyavatottak.

⁴⁾ A 7. 8. és 10. §§-nak reformszerű értelmét, a következő esemény világítandja meg.

1845-ben Párisban, a lelenc-ügyet tanulmányozván, a fordony általi fölvétet, tulajdon szemimmal óhajtám látni; a midőn e célból egy éjjel, a lelenc-házat s fordonyt jól kivehető távolságban vigyázva álltam. Végre késő éjjél után, egy gyors, de ingadozó lépésű férfi alakot vevék észre a fordonyhoz közeledni. Kibontakozván köpenyéből, terhét betevé ugyan a fordonyban, de a haranghúzóét illetlenül hagyva összeroskadt.

Néhány pillanat mulva ott termék, hogy a becsengetést s az elalélt javára szükségelt segélyt eszközöljem. Sajnos hogy a fordony csak a több percig tartó s ismételt csengetés után fordult be. — Újból becsengeték s vizet, ecetet és szivacsot, sőt 2 személy segítségét is kérvén ki. — Végre nagysokára mindent megkaptam

8. §. A fordony egy kis nyílt csarnokban függ, ahol egy haranghúzó, továbbá egy mozdíthatlan karos szék és pad van elhelyezve, hogy így az elválás nehéz perceiben történhető netáni elájulás alatt, a szenvedő betevő, az idő mostohaságától, lehetőleg védve legyen.

9. §. A fordony felső homoru oldalán, egy, a gyermek azonosságának némi igazolására s így a betevőnek használatára szolgáló és a folyó évi számmal ellátott jegy (Mark) függ. ⁵⁾

10. §. A fordony, befordultával, egyszersmind egy, az elfogadó helyiségben levő külön kis harangot kondít meg, mely a külső haranghúzóval semmi összeköttetésben nem áll; minthogy a külről meghuzható harang mozgásából, inkább a betevő lélekjelenlétére következtetni, a belső harang csengésével pedig az elfogadó s felügyeleti személyzet figyelmére hatni szükséges.

11. §. A fordony által történt elfogadásnak ideje s tárgya t. i. a gyermek, ennek neme, ruházatának s a netáni kézirat, vagy egyéb mellékletnek neme és rész-

de nem a betegfölvételt; minélfogva kocsieért küldöttem s a még mindég öntudat nélküli szenvedőt lakásomra szállítam orvosi és ápolónői segélyről gondoskodva; mert kitünt, hogy a férfi alak alatt, egy szerencsétlen nő szenvedett; ki is a véletlen segélyhiányának esetében, az idő mostohasága miatt is, a szabad ég alatt függő fordony mellett, valószínűleg elveszett volna. — A fordonynak ily reformját, még csak egyedül Magyarország birandja. De kívánatos is, hogy a késő kezdeményezés, az eddig tapasztalt hiányokon és hibákon okulva, több szükségest is életbe lépessen.

⁵⁾ Képzelné sem kell, hogy ezen jegy, a gyermek azonosságát eléggé igazolja, vagy a jegy bemutatója, a gyermek javára lenni, már ezzel elég bizonyítékot is ad. A gyermek jövője a főkérdés; pedig a kivétel által, gyakran csak is a gyermek biztos elsikkasztása céloztatik. Itt azonban az óvszabályokról nem beszélhetünk; mert ezek szorosan véve az intézet titkaihoz tartoznak; különben ellenök a roszakarat, csak is kijátszó módokról gondoskodhatnák.

letei a legszigorúbb lelkiismeretességgel átvizsgálatnak s jegyzőkönyvbe vétetnek. ⁶⁾

12. §. Az elfogadó személyzet: egy jegyző mint felügyelő, egy szülésznő s egy ápoló-nőből áll.

13. §. A gyermek mellékelt holmijét, a felügyelő rögtön pecsét alá teszi.

14. §. Az elfogadó teremnek, a külső levegőtől nem igen eltérő légmérsékéről s a gyermeknek az időviszonytagságával összeférő helyiségbe való fokozatos áthelyezéséről, valamint a megfelelő ápolásról is gondoskodni, a házi szabályokhoz tartozik. ⁷⁾

15. §. A gyermek az első éjt, vagy napot, egy külön e célra berendezett ápoló helyiségben tölti s orvosi rendelet szerént, kellőleg tápláltatik s ápoltatik.

16. §. Az első 24 óra alatt megtörténendő rendes igazgatósági vizsgálat, utánnézés s ellenörködés mellett, a gyermek, a neki való ápolásra adatik.

17. §. Egy a gyermek betevése alkalmából elvitt jegy hasonmása, a gyermekhez adatik.

18. §. A helyileges fölvet, az intézettel összkapcsolt szülő-házból a szerént történik, a mint ez, az anyai körülményekkel föltételesen, vagy föltétlenül, az intézetnek egyéb házi szabályaival megegyezik.

⁶⁾ A 11. 12. és 13 §§-nak erélye, gyakran a gyermek mellé csatolt anyai ereklye, mint talizmán, továbbá pénz s egyéb az azonosságot igazoló tárgyak elsikkasztása ellen van intézve, mert sajnos hogy szegény ártatlankák, gyakran még az intézetben is megraboltatnak külföldön ama vagyontól, mely jövőjüket, vagy még egykor az anyjuk kebléhez való szoritást nekük biztosítná. Egy ily sikkasztás sikoretlen vizsgálatának voltam tanuja 1846-ban Nápolyban.

⁷⁾ Az elfogadó-terem légmérséke Magyarországbán, az évszak szerint, csak 8 és 25 fok közt lehet, nehogy a gyermek a külső levegő ellenébe, az elfogadó terembei meleg vagy hideg által, tüdő-, agy-, vagy bőr-lobot kapjon.

II. SZAKASZ.

Fölvét a szülő-házba.

19. §. A szülő-ház ápolása alá fölveendők kétfélék u. m.

a.) menekvést keresők, födőtt vagy födetlen arc-cal, vagy

b.) oly szerencsétlenek, kik különben ezen emberbaráti intézet nélkül csak elveszhetnének.

20. §. Az ápolás alá befogadott szülő-anyák lehetnek:

a.) önkéntés saját életmódjuk szerint választandó külön eltartásban, fizetés mellett részeltethetők; vagy

b.) a nyomor elől s üldözéstől menekvést-kereső nemfizetők; kikre azonban szinte lelkiismeretes gond fordittatik s a szülés idejére, elkülönözött helyiségben ápoltatnak. ⁸⁾

III. SZAKASZ.

A gyermek vallása.

21. §. A hazai törvények alapján, minden gyermek a saját édes anyja vallásában neveltetik. ⁹⁾

⁸⁾ Alig hinné az ember, hogy a szülőházak ily javított berendezése miért szükséges. Nincs nagy város (Jelenc-házzal vagy e nélkül), hol a jól rendezett szülőház hiánya miatt, a legtöbb ifju nő, csakis a szülész-nőknél ne keresné menedékét és ápolását. A szülésznők pedig nemcsak nem titoktartók, de még az ifju nő helyzetével s bizalmával is visszaelnek olyanyira, hogy ezek erkölcse csakis ő általuk döntetik végveszélybe. — Fájdalom, de nem csupán Párisban, hanem Pesten is a szülésznők legnagyobb része, csakis a legelvetemültebb módon keresi kenyérét. Ők mindenre képesek.

⁹⁾ A vallásra vonatkozó ezen tétel nem kielégítő, mert a gyermeknek, vagy anyjának vallása leggyakrabban nem tudatik; mivel a gyermekhez semmi kézirat nem mellékeltetett. Minthogy pedig a kormány, az ily gyermeket vallás nélkül nevelni meg nem engedné; magától az államfőtől pedig segílyt nyerni óhajtunk, így célszerűbb leend még e pót-tételt fölvenni: „Azonban azon kisdedek, kiknek vallása nem tudatik, a római kath. vallásban neveltetnek.“ Lesznek tán, kik e helyett, a hazában lakó különféle vallásfelekezetek számához mérendő arány-rendszer t óhajtanák

IV. SZAKASZ.

Egészség-ügy.

22. §. a.) Alkalmas orvosokról, szülésznőkről, szoptató- és ápoló-dajkák s egyéb az intézet fölmerülendő igényeinek fődözésére kivánt személyzet alkalmazásáról, a társulat alapszabályai 5. §-ának „d.“ továbbá a 13. s 14. §§-nak „c.“ pontjai szerint, maga a társulat gondoskodik. ¹⁰⁾

b.) A mentőhimlő beoltása; az intézet tisztéhez tartozik.

23. §. Valamint a lelenc-, ugy a szülőházak elkülönözött kórodáit fölállítani, berendezni és ellenőrizve vezetni: a társulat van hivatva.

életbeléptetni — s ebben első pillanatra valami ratio is látszik rejleni: de gondoljunk az állam- s vallásviszonyokra és szokásokra, s igen hamar átlátjuk, hogy az némely szülőre nézve mégis keserítő leend, ha feledékenységgel beadott gyermekének vallását épen nem tudhatja; vagy a visszavétel alkalmával arról győződik meg, hogy gyermeke nem a szellemi, de anyagi eltörülhetlen jelt hordja magán.

Lehetne azonban még egy mód, mely az utóbbinál sokkal célszerűbb — illetőleg korszerűbb volna, t. i. a helyi vallástöbbség iránti figyelem; mely szerint későbbi kiterjeszkedés alkalmával, a debreceni lelenc-házban, a helv. reformata, — az ujvidékiben pedig a n. e. görög-egyháznak tagjai szaporodnának s így tovább; — de e rendszert tán a kormány, a törvényhozástól várná meg; azért korszerűbb dolog egyelőre a póttételt elfogadni; mert most még csak Buda-Pesten leend lelenc-házunk; hol amugy is csak a póttétel iránya éretnék el; mert az arány is oda vezet.

¹⁰⁾ A lelenc- és szülő-ház hivatalszemélyzetétől a legszigorubb rend- és titok-tartás kivántatik meg eskü alatt. Szándékosan visszaélni már másodizben lehetlen; mert az ily kihágóban többé bizni nem lehet s így mindenki csakis szolgálata elvesztését vonhatja magára mulhatlanul.

V. SZAKASZ.

A gyermek nevelése.

24. §. A társulat által vezetendő nevelés, házon belől, szükség esetében pedig házon kívül is történik.¹¹⁾

25. §. A nevelés idő-tartamára nézve, mindig az egyéniség kifejlődöttsége határozand: egyéb irány-adóul pedig a gyermek 12. évének lefolyta vétetik figyelembe.

26. §. A nevelés részleteire nézve: a gyermek testi s lelki erejében, minden a halandó kor- s nevelés tudományának célszerű eszköze és fokozatos szabályai szerint, idejéhez képest neveltetik s oktattatik, hogy így a gyakorlati életnek szükséges előismereteivel fölruházva, a társadalomnak átadassék; és pedig:

a.) vagy az önönmaga által választott s erejéhez való kézműi tanpálya, vagy

b.) netalán találkozó egyes emberbarátok által teendő, de biztosított ajánlatok alapján történendhető családi s felsőbb tanodai szak-nevelés által.¹²⁾

c.) A női lelencek, a főnebbbi szabályok alapján, nemük és hivatásuk szerinti gonddal növeltetnek.

¹¹⁾ A szükség esetét fölhozni két okból czél-szerűtlen,

1-ör: mert a házonbelőli nevelés elve, a szükség ellen ugy sem tiltakozhatik;

2-or: mert a házon kívüli neveltetésrei vonatkozás, sokak előtt igen ruganyos s így félni fognak, hogy gyermekeik ismét csak az eddigi hanyag s lelketlen u. m. pálinkás cuclival való táplálás-rendszer alá jönnek s így nem lesz okuk a lelenczházat pártfogolni.

3-or: Maga a társadalmi élet bizonyítja, hogy több embernek együttes táplálása, gondozása olesőbb az elkülönítettnél — hát még a nevelés — s egészség-ügy kezelése! a házon kívüli nevelésre csakis az önfenntartást vadászó egyének vállalkoznak, kiknek lelketlen közönye miatt mindig legnagyobb a halalozás, s ezt még meg is fizessük!? Hisz ez most is rendszeritve történik.

¹²⁾ E szabályokban értetik a gyermeknek óvodai, als fel-elemi, vagy reál-tanodai, gymnastikai stb. kellő neveltetése.

VI. SZAKASZ.

Vissza-vétel (reclamatió.)

27. §. A lelencnek és az ő szülőinek, vagy az önmaguktól kínálkozó s jogosult rokonoknak azonosságát igazoló, de egyszersmind a kisedet nevelését és jövőjét is eléggé biztosító körülmények közt, a gyermek: az illetőknek — felelősségük fönntartása mellett — visszaadatik. ¹³⁾

VII. SZAKASZ.

Gondnokság.

28. §. A gyermek fölötti gondnokságot — míg e tekintetben a törvényhozás intézkednék — egész a nagy-koruságig, a társulat gyakorolja; következőleg: valamint a gyermeknek netáni örökségét kezeli; ugy

Itt a nevelés módjáról szó nem lehet, mert a szabályok csak a kormány s közönségnek irány vételül, mint eléggé megnyugtatók, általánosan szolgálnak. — A kezelési szabályok pedig, mint az intézet szerveinek szakrendszere, csak a tüzetes utasításokhoz tartozván: itt elő nem jöhetnek. — Kell azonban, hogy az intézet annyi térséggel bírjon, hogy ne csak a későbbi igényeihez mért építkezésre nézve terjeszkedhessen; hanem a növendékek testi erejéhez mért naponkénti kevés kézi foglalkozásul, a konyha- és fa-kertészethez, selymészethez, s egyéb (már ifjúságában is önjövedelmét s életbiztosító munkához is szoktatva legyen minden gyermek. — A különös hajlam és tehetség pedig méltányolva legyen; mert midőn physiologiailag bizonyos, hogy a lelenc-gyermekek mint szerelni magzatok többnyire legéletrevalóbbak; ekkor kellő bánásmód mellett, a Haza a legnagyobb szakférfiakat nyerhetendi belőlök.

¹³⁾ Ne higyje senki, hogy a gyermekért mindig csak a legjobb szándéku rokonok jönnek, a tán nem is igaz uton kézhez kerített igazolványnyal; sokszor épen az ellenkezőről lehet meggyőződést szerezni, hogy csak az örökség más kézre jusson; amire számos esetet tudok: azért itt is épen a 9. §. értelmezésére utalok.

A visszavétel esetében figyelemmel kell lenni: valljon az illető megtéritheti-e a gyermek növelésére fordított költséget.

annak minden honpolgári jogai és kötelezettségei fölött is törvényesen öröködik.

Kelt Pesten, az 1868-diki január 23-ikán és február 4-én megtartott igazgató-választmány üléséből.

Vasvári Kovács Ferenc m. k.
ig. v. tag és titkár.

Gf. Nádasdy Lipót
mint az orsz. lelene-ügyi társulat
elnöke.

Kubinyi Ágoston
a nevelés-, egészség-ügyi s fegyelmi osztály elnöke.

Weisz Bernáth
a pénz-ügyi, gazdasági s építkezési osztály elnöke.

Bartay Ede
választ. tag.

Scholz János
választ. tag.

Dr. Apáthy
választ. tag.

Dr. Barbás József
választ. tag.

Ezen jegyzetekkel pótolni akartam némileg ama eszmecserét, melyre a tanácskozó tagoknak szükségök van azért is; mert még eddig ily intézet hiánya mellett, a fogalom- és szakavatottság hiánya is nagyon természetes.

Egyéb fölvilágosítás végett ajánlom: „*Lelenc-ház*“ című munkámat.

Vége meg kell jegyeznem, hogy míg a kezdeményezés dicsőségét a társulattól ki sem tagadhatandja meg; addig a továbbvitel kötelességei, valamint a kormányra, úgy legfőképp a törvényhozásra háramlanak; mert végre is: az intézet ápolását s ellenőrségét ugyan az alapító-társulat, de fönntartását csak is az állam eszközölhetendi.

Ő Felsége apostoli koronás királyunk legmagasb pártfogoló nyilatkozatát birhatni már is szerencsénk van.

Segítsük tehát a törvényhozást mint előmunkások. — Támogassuk a kormányt a végrehajtásban.

Az államot s ennek hatalmát az egyesek képezik. Csak karöltötte s vállvetve haladhatunk.

Az orsz. lelenc-ügyi társulat igazg. választmányának f. 1868-diki februar 4-kén megtartott ülése határozatából.

Vasvári Kovács Ferenc, m. k.

TUDOMÁSUL:

„Ő Felségénél a lelenc-ügyben, martius 2-kán gróf Nádasdy Lipót vezér-elnöksége alatt: Kubinyi Ágoston kamarás, Vitál Alajos k. tábl. bíró, Sujánszky Antal prépost, Langh Mihály ev. esperes, dr. Kohn Sámuel fő-rabbi, Thanhoffer Pál v. bíró, Lányi Jakab izr. község-előljáró és dr. Vasvári Kovács Ferenc urakból álló küldöttség volt. A gróf kiemelés a társulat célját, s egy évi előmunkálatának eredményét; valamint azon általános örömet és hő bizalmat is, melyet Ő Felségének még a mult évben, egy bizonyos épület s egyéb segély-nyerhetés fölött tett atyai pártfogoló nyilatkozata az ország-lakosságban ébresztett. — Támogatá továbbá a küldöttség a maga kérelmét újból a midőn megemlíté, hogy a mai pénzhiányban, czélszerűtlen volna ily szükséges intézet megnyitásával mindaddig várakozni, míg egy alkalmas ház építését csupa könyör-adóományokból eszközölni lehetne; mert ezáltal sok pénz, munkaerő, idő és emberélet lenne elvesztegetve. — Erre ő Felsége a legmegnyugtatóbb pártfogással nyilatkozni s a folyamodványt legmagasb kézjegyzékével is ellátni kegyeskedék. — Látszik, hogy gróf Nádasdy Lipót, a társulat élén álló férfiakkal minden lehetőet elkövet, csakhogy a kormánynak s közönségnek figyelmét és részvétét ébren tartsa s gyakorlativá is tehesse; s hogy így a törvényhozásnak becikkkezés végett, minél előbb kész tárgyat adhasson át; a mit a kebellázító napi események csakugyan megis igényelnek.“

Buda-pesti közlöny. Hivatalos lap 1868-diki 55. száma, mártius 6-ról, 657. oldal.

Statuten-Entwurf
der Gesellschaft
für
Landes-Findel-Angelegenheiten.

ERSTER THEIL.

Von der Gesellschaft. ¹⁾

Zweck.

1. §. Rettung und Erziehung der verlassenen Kinder.

Titel:

2. §. Zu diesen Behufe bildet sich eine Gesellschaft unter dem Titel „Gesellschaft für Landes-Findel-Angelegenheiten.“

Ort:

3. §. Der Ort der Gesellschaft ist Budapest.

Privat-Bemerkungen,
welche die Beleuchtung des Gegenstandes, somit die Förderung
der Berathung bezwecken.

¹⁾ Die Gesellschaft ist von der ins Leben zu rufenden Anstalt selbst zu unterscheiden; es ist deshalb zu bemerken, dass nachdem auch die bisherigen Statuten der Gesellschaft als mangelhaft befunden wurden, statt derselben der Entwurf neuer — respektive der hier modifizirten — Statuten mitgetheilt wird, welcher bei Gelegenheit der vom 26. Jänner auf den 25. März verschobenen Besprechung der Instituts-Statuten ebenfalls aufs Tapet kömmt.

Die Mitglieder :

4. §. sind unterstützende, ordentliche und gründende.

a) Unterstützendes Mitglied ist, der sich zu einer wenigstens durch drei auf einander folgende Jahre zu leistenden Jahresgabe von 1—5 fl. verpflichtet.

b) Ordentliches Mitglied ist, der sich zu einem wenigstens durch drei auf einander folgende Jahre zu leistenden Beitrag von 6 fl. verpflichtet.

c) Gründendes Mitglied ist, der ein Kapital von wenigstens 100 fl. mit 6% Zinsen sicherstellt.

Rechte der Mitglieder:

5. §. a) Die unterstützenden Mitglieder haben bei der Generalversammlung nur ein Berathungsrecht.

b) Ordentliche und gründende Mitglieder haben bei der Generalversammlung auch ein Stimmrecht.

c) Die Vorstände der Gesellschaft und die Ausschussmitglieder werden aus den Gründern gewählt.

d) Bei der Wahl der Gesellschafts-Funktionäre haben die ordentlichen und gründenden Mitglieder den Vorzug.

e) Jedes ordentliche oder gründende Mitglied hat nur je eine Stimme.

f) Die Rechte der Gesellschafts-Mitglieder gehen nicht auf die Erben über.

Pflichten der Mitglieder :

6. §. a) Jedes Mitglied ist verpflichtet 1 fl. als Einschreibgebühr zu entrichten. ²⁾

²⁾ In Anbetracht der bedeutenden Auslagen der Gesellschaft vor ihrer Konstituierung, und des bei andern Gesellschaften üblichen Gebrauches: ist die Einschreibgebühr hier als sehr gering zu nennen.

b) Die Mitglieder sind verpflichtet ihre Jahresbeiträge in der ersten Hälfte des Jahres in die Gesellschafts-Kassa einzuzahlen.

Wirkungskreis der Gesellschaft:

7. §. In Rücksicht auf die Rettung und Erziehung der verlassenen Kinder die Errichtung von Findel- und Gebär-Häusern, einstweilen in Budapest, und nach Umständen auch in andern Städten des Landes. ³⁾

Die zum Ziel dienlichen Mittel:

8. §. a) Die Unterstützung durch die Mitglieder, oder aber: die durch sie einzuzahlenden Beiträge;

³⁾ Es gibt Viele, welche die Findelhäuser, und Andere, welche deren Namen nicht gerne haben. Zu den ersteren gehören Necker und Malthus, Männer von ausgezeichnetem Geist, aber fühllose und falsche Staatsweise, denn keiner von beiden bestrebte sich für solche Institutionen zu sorgen, wodurch die verlassenen Kleinen, und die vor unverschuldeter Verfolgung Rettung-Suchenden wahre Hilfe gefunden hätten. Jedes Zeitalter hat seine grossen Männer, und diese pflegen mit ihren Prinzipien zu siegen, doch über die Richtigkeit ihres Verfahrens ein uneigennütziges Urtheil zu fällen, ist nur die Nachwelt berufen. Auch bei uns gibt es einige Namen habende und nichthabende Männer von entgegengesetzter Meinung. Sie berufen sich auf die Statistik, doch theilen sie ihre rechtfertigenden Daten nicht mit, und wissen auch nicht dem Übel abzuhelpen. Nicht in der Anstalt, oder dessen Namen, sondern in dem System der bisher bestehenden ist der Fehler zu suchen und zu verbessern. — Zu den Männern der zweiten Gattung gehöre auch ich, denn ich wünsche nicht, dass nach der bisherigen verkehrten Auffassung die aus der Anstalt herauskommenden Staatsbürger im geselligen Leben mit einem Spottnamen belegt werden. — Doch vergessen wir nicht, dass wir Anfänger sind, und gebrauchen wir in der Benennung nur das Volksübliche. — Eine Hauptsache ist die Unglücklichen zu retten. Die zeitgemässe, stufenmässige Verbesserung ist Sache der Zukunft, ohne einen Anfang kann man nicht vorwärts dringen. —

- b) Die Stiftungen, und respektive deren Interessen;
- c) Vermächnisse und Spenden;
- d) Die von Seite der Behörden zu diesem Zwecke alljährlich zu bestimmenden Summen;
- e) Die auch bei andern wohlthätigen Gesellschaften üblichen Gelderwerbs-Arten, als: Konzerte, Theatervorstellungen, Bälle u. d. gl.

Die Eröffnung der Anstalt :

9. §. Sobald die Gesellschaft über die erforderliche materielle Kraft disponirt, wird sie alsbald eine Anstalt eröffnen. ⁴⁾

Die Organe der Gesellschaft :

10. §. sind a) Die Generalversammlung;
- b) Der dirigirende Ausschuss;
 - c) Die Functionäre.

Die Generalversammlung :

11. §. a) Die Gesellschaft hält im ersten Quartale eines jeden Jahres eine Generalversammlung.

⁴⁾ Manche wünschen als Bedingung zur Eröffnung der Anstalt ein Kapital von 50, Andere von 100 Tausend Gulden festzustellen; doch ist all dies überflüssig, denn ohne Geldkraft ist es ohnehin unmöglich zu arbeiten, die festgestellte Summe kann aber nur als Hinderniss betrachtet werden.

Man braucht sich nicht vor der Kleinlichkeit des Anfangs zu fürchten; Anfangs wirkt jedes Unternehmen in kleinerem Masstabe. Wie kleinlich war die englische Bank Anfangs, und wie grossartig ist sie jetzt!

Dies muss auch bei menschenfreundlichen Anstalten in Betracht gezogen werden, für welche wir geneigter sind etwas zu spenden, wenn sie bereits bestehen; den wenn ihre Lebensfähigkeit erwiesen ist, erfreuen sie sich auch einer grösseren Theilnahme.

b) Wenn es nothwendig ist, kann ausser der ordentlichen wann immer eine Generalversammlung zusammenberufen werden.

12. §. Die Generalversammlung wählt

a) einen Präses, einen zweiten Präses und einen Vizepräses mit absoluter Stimmenmehrheit ;

b) sie wählt von den Gründern mit Stimmenmehrheit einen aus 40 Mitgliedern bestehenden dirigirenden Ausschuss. Sollte Jemand die Wahl nicht annehmen, so tritt Derjenige an seine Stelle, der nach ihm die meisten Stimmen erhielt; ⁵⁾

c) sie wählt die Functionäre, nämlich den Direktor, Sekretär, Kassier, Kontrollor und die Agenten; sie organisirt und besetzt nach Bedarf auch neue Stellen und bestimmt die Besoldungen ;

d) sie modifizirt, und zwar mit absoluter Stimmenmehrheit die Statuten; hiezu ist indess erforderlich, dass der Vorschlag zur Abänderung von wenigstens 20 stimmfähigen Mitgliedern geschehe; und wenigstens 4 Wochen vor der Generalversammlung bei dem Präsidium schriftlich angemeldet werde;

e) sie nimmt zur Kenntniss die durch den Ausschuss zu machenden Berichte und Vorschläge in Betreff des Standes der Gesellschaft, und macht auf Grund dieser, wie auch der durch die Mitglieder zu stellenden

⁵⁾ Die Erhöhung der Zahl der Ausschussmitglieder auf 60 ist darum zweckdienlich, damit die Interessen der Gesellschaft —zumal in einer so wichtigen Angelegenheit — durch Mehrere vertreten seien: so wären die Sitzungen auch besuchter, könnten somit um so gewisser abgehalten werden. Es könnten auch mehr Gründer an der das Wohl der Sache bezweckenden Arbeit samkeit theilnehmen; und mit einer andern Auszeichnung können wir ohnehin nicht dienen.

Anträge die für die Gebarung der Gesellschaft notwendigen Anordnungen; und bestimmt das Jahres-Budget.

Der dirigirende Ausschuss :

13. §. *a)* zerfällt behufs Entwicklung, praktischer Durchführung und Leitung der Angelegenheiten in 6 Sektionen, nämlich in die Erziehungs-, Sanitäts-, finanzielle, ökonomische, Bau- und Disciplinar-Sektion; ⁶⁾

b) er bestimmt die Hausregeln der Gesellschaft und der Anstalt; und verfertigt Vorschläge bezüglich der Errichtung und Organisation der Anstalten;

c) er wählt mit Vorbehalt der Genehmigung der Generalversammlung nach Bedarf und Umständen Funktionäre; nimmt Diener auf, und bestimmt ihre Besoldung; und stellt deren Agenda in den Hausregeln fest;

d) er bestimmt die von dem Kassier und dem Kontrollor zu erlegende Kaution;

e) prüft monatlich die Rechnungen des Kassiers und des Kontrollors;

f) er lässt von dem Direktor und dem Sekretär den statistischen und historischen Bericht über die Wirksamkeit und den Stand der Gesellschaft und der Anstalt verfassen;

g) er effektuirt die Beschlüsse und Bestimmungen der Generalversammlung;

h) er hält nach Bedarf monatlich eine Sitzung;

i) um einen giltigen Beschluss zu fassen, ist mit Einschluss des Präses die Anwesenheit von wenigstens 5 Mitgliedern erforderlich.

⁶⁾ Diese wählen ihre Vorstände aus ihrer Mitte.

Der Präses:

14. §. *a)* vertritt die Gesellschaft der Behörde und Privaten gegenüber;

b) er führt bei Kontrasignirung des Sekretärs die amtliche Korrespondenz;

c) er führt bei den General- und Ausschussversammlungen den Vorsitz;

d) Im Verhinderungsfalle vertritt ihn der zweite oder der Vizepräses, diesen aber der Aelteste des Ausschusses.

Die Funktionäre.

15. §. Über die Funktionäre der Gesellschaft und der Anstalt verfügt der Punkt *d)* des 5. §., so wie der Punkt *c)* der §§. 13. und 14.

Die Handhabung des Vermögens.

16. §. Das Kapital, nämlich die Stiftungen und der Überschuss des Einkommens sind nutzbringend zu manipuliren, namentlich in Pfandbriefe der ungarischen Bodenkreditanstalt, oder Rentenscheine, soauch in Cassa-Anweisungen, oder in sonstige, und diesen ähnliche, die erforderliche Sicherheit bietende Werthpapiere; endlich bei gesetzlicher Sicherheit auf Immobilien zu placiren. ⁷⁾

⁷⁾ Manche wünschen, dass stets ein Drittel des Einkommens zur Vergrößerung des Kapitals, oder als Reserve-Fond diene; dies kann indessen Anfangs ohnehin nicht stattfinden; wenn sich nur hinlängliches Einkommen zeigen würde. Später, unter günstigen Verhältnissen wird es ohnehin freistehen dies zu thun; da es die Statuten nicht verbieten. Die zeitgemässe Veränderung der Statuten wird aber auch zu Sonstigem Gelegenheit geben.

Die Auflösung der Gesellschaft.

17. §. Die Gesellschaft löst sich auf:

a) wenn sie ihrem vorgesteckten Ziele nicht mehr entsprechen kann.

b) wenn wenigstens 50 stimmfähige Mitglieder deren Auflösung beantragen; wozu übrigens nothwendig ist:

1. dass der die Auflösung bezweckende Antrag motivirt an den Ausschuss gerichtet werde;

2. dass der Ausschuss diesen Antrag in Berathung ziehe, und ihn hinlänglich motivirt finde;

3. dass der Präses zu diesen Behufe vier Wochen früher, und bei genauer Bezeichnung des Gegenstandes am Zeitungswege eine Generalversammlung anzeige;

c) wenn in der zur Entscheidung des Antrags erforderlichen giltigen Generalversammlung zwei Drittel der sämmtlichen Mitglieder erscheinen, und die Frage der Auflösung mit absoluter Stimmenmehrheit durchgeht;

d) wenn in der Generalversammlung zwei Drittel der Mitglieder nicht erscheinen, wird die Generalversammlung nach 14 Tagen von Neuem einberufen, wo dann diestimmenden Mitglieder — wie viel immer sie auch seien — in der Frage der Auflösung mit absoluter Stimmenmehrheit endgiltig entscheiden.

18. §. Im Falle der Auflösung kann das Vermögen der Gesellschaft nur auf eine im Bereiche der h. ungarischen Krone bestehende Findel-Angelegenheit, oder wenn dies nicht thunlich wäre: ebenfalls nur innerhalb der Grenzen dieses Reiches, zu einem sonstigen menschenfreundlichen Zweck verwendet werden.

ZWEITER THEIL.

Von dem Findel- und Gebärdhaus.

I. ABSCHNITT.

Aufnahme in das Findelhaus.

1. §. Die Aufnahme ist dreierlei, nämlich :

- a) eine beschränkte, die durch das Aufnahms-Amt;
- b) eine unbeschränkte, durch die Drehlade, oder
- c) eine örtliche d. h. sie geschieht auf Grund des bedingungsweisen oder bedingungslosen Verhältnisses der darin Gebärenden.

2. §. Nach der beschränkten Aufnahme werden zu Zöglingen der Anstalt:

- a) die ausgesetzten (gefundenen) und
- b) im Gefängnisse gebornen Kinder, oder
- c) das Kind ins Gefängniß gerathener zahlender oder nichtzahlender Eltern;
- d) sonstige nach den Statuten der Anstalt zahlende übergebene Kinder;
- e) verirrte Kinder; und endlich
- f) die nach 18. §. darin geborenen Kinder. ¹⁾

¹⁾ In ein vollständig gut organisirtes Findelhaus werden noch Folgende aufgenommen :

1. Vermögenslose Waisen, die man zwar auch gesetzmäßig auf Kosten der Behörden unter Kuratel stellt; doch ist ihr Schicksal schlechter als das der Findlinge. Es gibt ja auch in Pest verschiedene Waisenhäuser, nur wird dort nicht jede Waise aufgenommen. — In den 50-er Jahren schrieb die Regierung einen Preis von 6 (sage: sechs) Dukaten für die Beantwortung der Frage aus: „Wie könnte man die Waisen und Findlinge unter einem Dach placiren?“ — Blos Stefan Majer konkurrierte, doch konnte er den Preis nicht erlangen. Ich konkurrierte nur wegen der 6 Dukaten nicht, doch glaube ich in meinem

3. §. In das mit Tabellen und mit der laufenden Ordnungs- und Zeitnummer versehene Protocoll des Beschränkten Aufnahmsamtes können ohne Verletzung

Werke, *Lelencz-ház*“ (das Findelhaus) die Frage beantwortet zu haben.

2. Waisen von so geringem Vermögen, deren Einkünfte von ihrem Vermögen ebenfalls so gering sind, dass sie von diesen keine gehörige Aufsicht und Pflege erhalten können, somit verwahrlost würden.

3 Die Kinder erkrankter o. ins Spital gerathener armer Eltern.

4. So ein gesetzliches aber armes Kind, dessen Mutter nach der Geburt vom Vater verlassen wurde; oder umgekehrt.

5. Jedes ärmere Kind, dessen Vater wegen unausweichlicher Trennung, inkurabler Krankheit und unüberwindlicher Armuth auf die Gaben des Mitleids Anderer angewiesen ist.

6. Ein jedes solches Kind, welches die Eltern vermöge besonderer Lebensverhältnisse gezwungen sind einstweilen fern zu halten, und gegen Bezahlung ernähren oder erziehen zu lassen.

7. Gestohlene Kinder.

8. Das Kind solcher sittenloser Eltern, dessen Erziehung vernachlässiget wird, und welches ohne diese menschenfreundliche Anstalt zum Auswurf der Menschheit, und der öffentlichen Sicherheit zur Last fallen würde.

9. Die gesunden und krüppelhaften (zumeist gestohlenen und verkrüppelten) Kinder Wallfahrtsorte besuchender Bettler.

Auf den ersten Blick sollte man glauben, dass auf diese Art die Anstalt nur den Leichtsinn fahrlässiger Eltern steigert, indem sie ihre Kinder gegen geringes Entgelt fremden Händen anvertrauen, und dadurch das Band der Liebe zwischen Eltern und Kinder lockerer wird.

Im zweiten Falle aber, dass aus der Anstalt eher ein Zucht- als ein Erziehungs- haus wird, doch ist das eine irrthümliche Auffassung; denn wer sein Kind liebt, und im Stande ist, für dasselbe auch zu Hause zu sorgen, trennt sich nicht von ihm, oder ist bestrebt, es je eher zu sich zu nehmen. Endlich ist es gewiss, dass die Anstalt auch ihre Disciplinar-Statuten haben wird; doch verwechseln wir nicht die Disciplin mit der Zucht, die Ordnung mit der Strafe, und die Nothwendigkeit der Abtheilungen mit der Isolirung oder dem Kastenwesen. So viel ist indess gewiss, dass durch eine klug eingerichtete Anstalt gerade die Bevölkerung der Zuchthäuser und die eine Besserung nie sicheren starken Kosten derselben sich vermindern werden, und wer sieht es nicht ein, dass wir lieber zu den Kosten der Erziehung als der Bestrafung beitragen, ja steuern sollen.

des Schamgefühles und der Menschlichkeit nur solche Posten kommen, welche der Einreichende bezüglich der etwa zu bezahlenden Verpflegung, oder sonst von selbst angibt; woraus also abweichende und neuere Fragen gar nicht gemacht werden. ²⁾

4. §. Über ein solches, vom Amte aufgenommenes Kind, und über die Details seiner Habseligkeiten wird ein mit der Protocollnummer versehenes Übernahms Certificat gegeben, unter welches das Datum, und der Name des Direktors oder Kontrollors, so wie des Aufnahms-Amts-Notars eigenhändig geschrieben wird.

5. §. Über das aufgenommene Kind und seine Habseligkeiten verfügen übrigens die §§. 11. 12. 13. 14. 15. und 16.

6. §. Die unbeschränkte Aufnahme durch die Drehlade kann Tag und Nacht geschehen. ³⁾

²⁾ In den bloß mit einem Aufnahmsamte eingerichteten Findelhäusern wurde bisher die einreichende Person mit wahrhaften Folterbankfragen bestürmt, wesshalb es auch in Wien zum Sprichwort wurde, dass es leichter sei zum Kaiser als ins Findelhaus zu kommen. Ob nicht wohl hierin die Ursache liegt, dass in Wien die Kindesmorde so häufig sind.

³⁾ Der Ausdruck der Tags-Aufnahme ist überflüssig; die Tags-Aufnahme mit der Drehlade ist durchaus keine Reform zu nennen, indem die Drehlade nur von schamhaften Müttern benützt wird, welche während des Tages vor den neugierigen Blicken des belagernden Publikums nicht bewahrt sein könnten; für jene aber ist dort das Aufnahmsamt. — Durch den Gebrauch der Drehlade würden aber auch die Regie und die Kosten vermehrt werden.

Viele sind gegen die Drehlade, doch sind ihre Gründe weder aus sanitärem, noch aus finanziellem, noch auch aus einem sonstig volks-oderstaatsoekonomischen Gesichtspunkte gerechtfertigt. Sie berufen sich auf die Praxis, welche sie nicht kennen, denn es ist eine Thatsache, dass von den 356 Findelhäusern Europas nur 78 keine Drehlade haben. Deshalb sprechen sie jedoch dagegen, sonst würde man sie ja nicht für Sachverständige halten.

7. §. Die Drehlade ist eine aus der Wand herausstehende Maschine von vertiefter Form, welche schon bei der Belastung von einem halbe Pfunde, sich von selbst nach innen dreht. ⁴⁾

8. §. Die Drehlade hängt in einer kleinen offenen Halle, wo ein Glockenzug, ferner ein unbeweglicher Lehnstuhl sich befindet, damit während der in den schweren Augenblicken der Trennung etwa eintretenden Ohnmacht, die das Kind einlegende leidende Person gegen die Unbill der Witterung möglichst geschützt werde.

⁴⁾ Den reformgemässen Sinn der §§. 7. 8. und 10. beleuchtet der folgende Vorfall.

Als ich im J. 1845 in Paris die Findel-Amgelegenheit studierte, wünschte ich die Aufnahme durch die Drehlade mit eigenen Augen zu sehen, zu welchem Zwecke ich mich während einer Nacht in einiger Entfernung, von wo ich das Findelhaus und die Drehlade gut beobachten konnte, aufstellte. Endlich spät nach Mitternacht bemerkte ich eine männliche Gestalt sich mit schnellen doch schwankenden Schritten der Drehlade nähern. Als sich die Gestalt aus dem Mantel herauswickelte, legte sie zwar ihre Bürde in die Drehlade, doch fiel sie den Glockenzug unberührt lassend zusammen.

In einigen Augenblicken war ich dort, damit ich das Anläuten, und die für den ohnmächtig Gewordenen nöthige Hilfe bewerkstellige. Leider wendete sich die Drehlade erst nach einigen Minuten auf wiederholtes Läuten nach innen. — Ich läutete von Neuem, und verlangte Wasser, Essig und einen Schwamm ja auch zwei Personen als Beihilfe. — Endlich nach einer guten Weile erreichte ich Alles, nur nicht die Aufnahme der kranken Person; weshalb ich auch um einen Wagen schickte, um dieselbe, welehe noch immer in Ohnmacht lag, nach meiner Wohnung zu bringen, wo ich für einen Arzt und eine Wärterin sorgte, denn es zeigte sich, dass unter der männlichen Gestalt ein unglückliches Frauenzimmer verborgen war, welches wenn diese zufällige Hilfe nicht vorhanden gewesen wäre, auch schon wegen unwirschen Wetters neben der unter freiem Himmel hängenden Drehlade wahrscheinlich zu Grunde gegangen wäre. — Eine solche Reform der Drehlade wird einzig und allein nur Ungarn besitzen. Es ist aber auch wünschenswerth, dass das später Angefangene an den bisher vorkommanden Mängeln und Fehlern lernend das Zweckmässigste ins Leben rufe.

9. §. Auf der obern ausgehöhlten Seite der Drehlade hängt eine einigermassen zur Beweisführung der Identität des Kindes, sowie zum Gebrauche für die einlegende Person dienende, und mit der laufenden Jahresnummer versehenen Marke. ⁵⁾

10. §. Die Drehlade, indem sie sich hineindreht, macht zugleich eine besondere in der Empfangslokalität befindliche kleine Glocke ertönen, welche mit dem äussern Glockenzug in keiner Verbindung steht, indem aus der Bewegung der von aussen ziehbaren Glocke vielmehr auf die Geistesgegenwart der einlegenden Person geschlossen wird, mit dem Klang der innern Glocke aber auf die Aufmerksamkeit des Empfangs- und Aufsichts- Personales gewirkt werden muss.

11. §. Die Zeit des durch die Drehlade geschehenen Empfanges, und der Gegenstand, nämlich das Kind, dessen Geschlecht, Bekleidung, die Art und Details einer etwaigen Schrift oder sonstigen Beilage werden mit der strengsten Gewissenhaftigkeit durchforscht und zu Protokoll genommen. ⁶⁾

⁵⁾ Es ist gar nicht zu denken, dass diese Marke die Identität des Kindes hinlänglich beweise, oder der Vorzeiger der Marke hiemitschon genügenden Beweis liefert für des Kindes Wohl wirken zu können. Die Zukunft des Kindes ist die Hauptsache, und durch die Rücknahme wird oft nur das sichere Verschwinden des Kindes beabsichtigt. Hier können wir indessen nichts von den Bewahrungsmassregeln sprechen; denn diese gehören strenge genommen zu den Geheimnissen der Anstalt; sonst könnte Böswilligkeit auf vereitelnde Mittel sinnen.

⁶⁾ Die Kraft der §§. 11. 12. und 13. ist gegen das Unterschlagen der häufig dem Kinde beigelegten mütterlichen Reliquie, Talisman, Geld oder sonstiger die Identität bezeugenden Gegenstände gerichtet, denn leider werden im Auslande die armen Unschuldigen häufig jenes Vermögens beraubt, welches ihre Zukunft oder die Möglichkeit noch einst an die Brust der Mutter gedrückt zu werden, ihnen sicherstellen würde. — Von der erfolg-

12. §. Das Empfangspersonal besteht aus einem Notar als Aufseher, einer Geburtshelferin und einer Wärterin.

13. §. Die dem Kinde beiliegenden Habseligkeiten werden von dem Aufseher allsogleich unter Siegel gelegt.

14. §. Für eine von der äusseren Luft nicht sehr abweichende Temperatur des Empfangssaales und für die stufenweise Übersetzung des Kindes in eine mit den Witterungsverhältnissen harmonisirende Lokalität, so wie für eine entsprechende Pflege zu sorgen, gehört zu den Hausregeln.

15. §. Das Kind bringt die erste Nacht oder den ersten Tag in einer eigens zu diesem Zwecke eingerichteten Warte-Lokalität zu, und wird nach ärztlicher Anordnung gehörig genährt und gepflegt.

16. §. Nach der in den ersten 24 Stunden zu geschehenden Direktoral-Erforschung, Nachschau und Kontrolle wird das Kind in die ihm passende Pflege gegeben.

17. §. Das Paar jener Marke, welche bei Gelegenheit der Einlage des Kindes fortgenommen wurde, wird dem Kinde beigegeben.

18. §. Die örtliche Aufnahme aus dem mit der Anstalt verbundenen Gebärdhause geschieht darnach, wie dies mit den Umständen der Mutter bedingt oder unbedingt mit den sonstigen Hausstatuten der Anstalt übereinstimmt.

losen Untersuchung eines solchen Unterschlagens war ich selbst im J. 1846 in Neapel Zeuge.

7) Die Temperatur des Aufnahms-Saales kann den Jahreszeiten gemäss in Ungarn nur zwischen 8 und 25 Grad sein, damit nicht das Kind der äusseren Luft gegenüber durch die Wärme oder Kälte des Aufnahmssaales in eine Lungen-, Gehirn- oder sonstige Entzündung falle.

II. ABSCHNITT.

Aufnahme in das Gebärhaus.

19. §. Die zur Pflege in das Gebärhaus Aufzunehmenden sind zweierlei, nämlich:

a) Zufluchtsuchende, bedeckten oder unbedeckten Antlitzes, oder

b) Solche Unglückliche, welche ohne diese menschenfreundliche Anstalt zu Grunde gehen würden.

20. §. Die in Pflege aufzunehmenden gebärenden Mütter können

a) einer freiwillig und nach ihrer eigenen Lebensweise zu wählenden besondern Verköstigung gegen Bezahlung theilhaftig werden, oder

b) sie sind vor dem Elend und der Verfolgung zufluchtsuchende Nichtzahlerinnen; für welche übrigens ebenfalls gewissenhafte Fürsorge getragen wird, welche für die Zeit der Geburt in einer abgesonderten Lokalität gepflegt werden.⁸⁾

III. ABSCHNITT.

Die Religion der Kinder.

21. §. Nach den vaterländischen Gesetzen wird jedes Kind in der Religion der eigenen Mutter erzogen.⁹⁾

⁸⁾ Man würde es kaum glauben, warum eine derart verbesserte Einrichtung der Gebärhäuser nothwendig sei. Es giebt keine grosse Stadt (mit oder ohne Findelhaus), wo nicht wegen Mangel eines gut eingerichteten Gebärhauses die meisten jungen Frauenzimmer nur bei den Hebammen Zuflucht und Pflege suchen würden. Die Hebammen sind aber nicht nur keine Geheimnissbewahrerinnen, ja sie missbrauchen die Lage und das Vertrauen der jungen Frauenzimmer so sehr, dass die Sittlichkeit derselben nur durch sie in die äusserste Gefahr geräth. Leider verdient der grösste Theil der Hebammen nicht nur in Paris, sondern auch in Pest ihr Brot auf die verworfenste Weise. Sie sind zu Allem fähig.

⁹⁾ Dieser auf die Religion bezügliche Ausdruck ist nicht befriedigend, denn die Religion des Kindes oder der Mutter ist

IV. ABSCHNITT.

S a n i t ä t s w e s e n .

22. §. a) Für geeignete Aerzte, Geburtshelferinnen, für Säug- und Pflegeammen, und sonstiges zur Deckung der auftauchenden Bedürfnisse der Anstalt erforderliches Personal sorgt nach dem „d“ des §. 5., ferner dem „c“ der §§. 13. und 14. der Gesellschaftstatuten die Gesellschaft selbst.¹⁰⁾

in den meisten Fällen nicht bekannt, nachdem dem Kinde keine Schrift beigelegt wurde. Da aber die Regierung es nicht gestattet, dass ein solches Kind ohne Religion erzogen werde, wir aber vom Staate selbst eine Unterstützung zu erlangen wünschen, wird es am zweckmässigsten sein noch diesen Zusatz aufzunehmen: „Jene Kinder indessen, deren Religion nicht bekannt ist, werden in der römisch-katholischen Religion erzogen.“

Es wird vielleicht Solche geben, die wünschen, dass statt dessen ein nach den verschiedenen im Lande wohnenden Konfessionen bemessenes Proportions-System ins Leben gerufen werde, und hierin scheint auf den ersten Blick einige Raison zu liegen; doch bedenken wir nur die Staats- und Religions-Verhältnisse und Gebräuche, und wir werden alsbald einsehen, dass es für manche Mütter denn doch betrübend wäre, wenn sie nicht wissen könnte, was ihr in der Eile hineingegebenes Kind für eine Religion habe; oder bei Gelegenheit der Rücknahme sich überzeugen würde, dass das Kind nicht das geistige sondern die unauslöschliche materielle Marke an sich trägt.

Es wäre übrigens noch ein Modus, welcher um Vieles zweckmässiger, respective zeitgemässer wäre, nämlich die Berücksichtigung der Orts-Majorität der Religionsbekenner, wonach bei Gelegenheit späterer Ausbreitung im Debreziner Findelhause die Reformirten, in dem Neusatzer die nichtunirten Griechen u. s. w. sich vermehren würden; dieses System wird aber vielleicht die Regierung von der Gesetzgebung erwarten; es wird also zeitgemässer sein einstweilen den Zusatz anzunehmen, denn jetzt werden wir nur erst in Buda-Pest ein Findelhaus haben, wo auch ohnehin nur die Richtung des Zusatzartikels erreicht würde, nachdem auch die Proportion dahin führt.

¹⁰⁾ Von dem Findel- und Gebärhaus-Amtspersonale wird unter Eid die strengste Verschwiegenheit verlangt. Ein absicht-

23. §, Die abgesonderten Kliniken des Findel-, so wie des Gebärhause zu bewerkstelligen, einzurichten und zu kontrolliren: ist die Gesellschaft berufen.

V. ABSCHNITT.

Die Erziehung der Kinder.

24. §. Die durch die Gesellschaft zu leitende Erziehung kann im Hause selbst, im erforderlichen Falle aber auch ausserhalb des Hauses geschehen.¹¹⁾

25. §. Über die Zeitdauer der Erziehung wird immer der Entwicklungszustand des Individuums entscheiden; sonst aber wird der Ablauf des 12. Lebensjahres des Kindes zur Richtschnur genommen.

26. §. Bezüglich der Details der Erziehung wird das Kind in seinen Leibes- und Seelenkräften nach den

licher Missbrauch ist zum zweitenmale schon unmöglich, denn wer sich hierin vergeht, dem kann kein Vertrauen mehr geschenkt werden, und zieht dies bei Jedem unerlässlich den Verlust des Dienstes nach sich.

¹¹⁾ Den Fall der Noth anzuführen ist aus zweifacher Ursache unzweckmässig, denn

1-tens das Prinzip der Erziehung innerhalb des Hauses kann sich ohnehin nicht gegen die Nothwendigkeit verwahren.

2-tens weil die Berufung auf die Erziehung ausser dem Hause Vielen sehr elastisch scheint, und sie daher sich fürchten werden, dass ihre Kinder abermals nur dem bisherigen nachlässigen und geistlosen Ernährungssystem mit dem branntweingetränkten Zuzel verfallen, und werden demnach keinen Impuls haben das Findelhaus zu unterstützen.

3-tens das gesellige Leben selbst bezugt, dass die gemeinschaftliche Ernährung und Pflege mehrerer Personen wohlfeiler kömmt als abgesondert; — nun erst die Erziehung und die Sanitätspflege! Die Erziehung ausser dem Hause übernehmen auch nur ihre eigene Erhaltung anstrebende Individuen, wegen deren sorgloser Gleichgültigkeit auch immer die Sterblichkeit die grösste ist; und dies soll noch bezahlt werden?! Dies geschieht ja auch jetzt systematisch.

zweckdienlichen Mitteln und den stufenmässigen Vorschriften des fortschreitenden Zeitalters und der Erziehungswissenschaft, seinem Alter gemäss erzogen und unterrichtet, damit es so mit den nothwendigen Vorkenntnissen des praktischen Lebens ausgerüstet der menschlichen Gesellschaft übergeben werde, und zwar:

a) entweder durch die von ihm selbst gewählten, und seinen Kräften angemessene Handwerker-Laufbahn, oder

b) durch eine in einer Familie- oder einer höheren Lehranstalt zu erreichende Facherziehung auf Grund des etwa von einzelnen Menschenfreunden zu machenden, aber gesicherten Anerbietens.¹²⁾

c) Die weiblichen Findlinge werden auf Grund obiger Vorschriften mit der Fürsorge für ihr Geschlecht und ihren Beruf erzogen.

¹²⁾ In diesen Vorschriften versteht man die Erziehung des Kindes in der Bewahranstalt., in der Unter- und Ober-Elementar- oder Realschule, im Gymnasium u. s. w. Hier kann von der Erziehungsweise keine Rede sein, denn diese Vorschriften dienen als hinlänglich beruhigend nur im Allgemeinen zur Richtschnurnahme der Regierung und dem Publikum. — Die Vorschriften des Fürgehens aber, nachdem sie als Fachsystem der Organe der Anstalt zu den nähern Instruktionen gehören, können hier nicht vorkommen. — Es ist indessen nothwendig, dass die Anstalt im Besitze eines so grossen Terrains sei, wo sie sich nicht nur bezüglich der den spätern Anforderungen entsprechenden Baulichkeiten ausbreiten könne; sondern wo die Zöglinge ihrer körperlichen Kraft angemessen als kleine Handbeschäftigung in der Küchen- und Baumgärtnerei, in der Seidenzucht und sonstigen (schon in der Jugend einen Erwerb bietenden) das Leben sichernde Arbeit gewöhnen. — Es soll aber auch die besondere Neigung und das Talent beachtet werden; denn nachdem es physiologisch festgestellt ist, dass die Findlinge als Kinder der Liebe zumeist auch die lebensfähigsten sind, kann das Vaterland bei entsprechender Behandlungsweise die grössten Fachmänner aus ihrer Mitte erhalten.

VI. ABSCHNITT.

Rücknahme. (Reclamation.)

27. §. Unter Umständen, welche die Identität des Findlings und dessen Eltern, oder der sich von selbst meldenden und berechtigten Verwandten konstatiren, aber zugleich auch die Erziehung und Zukunft des Kindes sichern, wird dasselbe bei Aufrechthaltung der Verantwortlichkeit der Betreffenden zurückgegeben.¹³⁾

VII. ABSCHNITT.

Kuratel.

28. §. Die Kuratel über das Kind, — bis nicht in dieser Beziehung die Gesetzgebung verfügt — übt bis zur Grossjährigkeit die Gesellschaft aus, folglich verwaltet sie die etwaige Erbschaft des Kindes, wie sie auch über alle staatsbürgerlichen Rechte und Pflichten des Kindes gesetzlich wacht.

Pest, aus den am 23. Jänner und 4. Feber abgehaltenen Sitzungen des dirigirenden Ausschusses.

Franz Kovács de Vasvár m. p.
dir. Ausschussmitgl. und Secretair.

Graf Leopold Nádasdy,
als Präses der Gesellschaft für
Landes-Findel-Angelegenheit.

August Kubinyi,
Präses der Sektion für Erziehung, Sanität und Disciplin.

Bernhard Weiss,
Präses für die Finanz-, Oekonomie- und Bau-Sektion.

Joh. Scholtz, Ed. Bartay, Dr. J. Barbás, Dr. St. Apáthy,
Ausschuss-Mitglieder.

¹³⁾ Es glaube Niemand, dass um ein Kind immer nur die bestgesinntesten Verwandten kommen, mit dem oft gar nicht auf rechtlichem Wege erworbenen Certificato; oft kann man sich gerade vom Gegentheile überzeugen, damit nur die Erbschaft in andere Hände gerathe, wofür mir zahlreiche Fälle bekannt sind, weshalb ich auch hier gerade auf die Deutung des 9. §. hinweise.

Im Falle der Rücknahme muss beachtet werden: obwoll der Betreffende in der Lage ist die auf die Erziehung des Kindes verwendeten Auslagen zu ersetzen.

Mit diesen Notaten wünschte ich einigermassen jenen Ideen-Austausch zu ergänzen, welcher den berathenden Mitgliedern auch schon darum nothwendig ist, weil bei dem bisherigen Mangel einer solchen Anstalt auch der Mangel des diesfälligen Begriffes und der Fachkenntniss natürlich ist.

Zur weitern Instruirung empfehle ich mein Werk „Lelenc-ház“ (Findelhaus).

Endlich muss ich bemerken, dass während Niemand den Ruhm der Initiative unserer Gesellschaft absprechen kann, die Pflicht des Beförderns die Regierung, hauptsächlich aber die Gesetzgebung betrifft; denn am Ende wenn auch die gründende Gesellschaft die Pflege und Kontrolle der Anstalt bewerkstelligen kann, so vermag sie doch nur der Staat zu erhalten. Wir haben das Glück auch schon die Allerhöchste Unterstützungs-Erklärung Sr. Majestät, unsers gekrönten Königs zu besitzen. Greifen wir also der Gesetzgebung und Regierung als Vorarbeiter und als Stütze unter die Arme, den Staat und dessen Macht bilden die einzelnen Personen. Nur Arm in Arm und mit vereinten Kräften können wir fortschreiten.

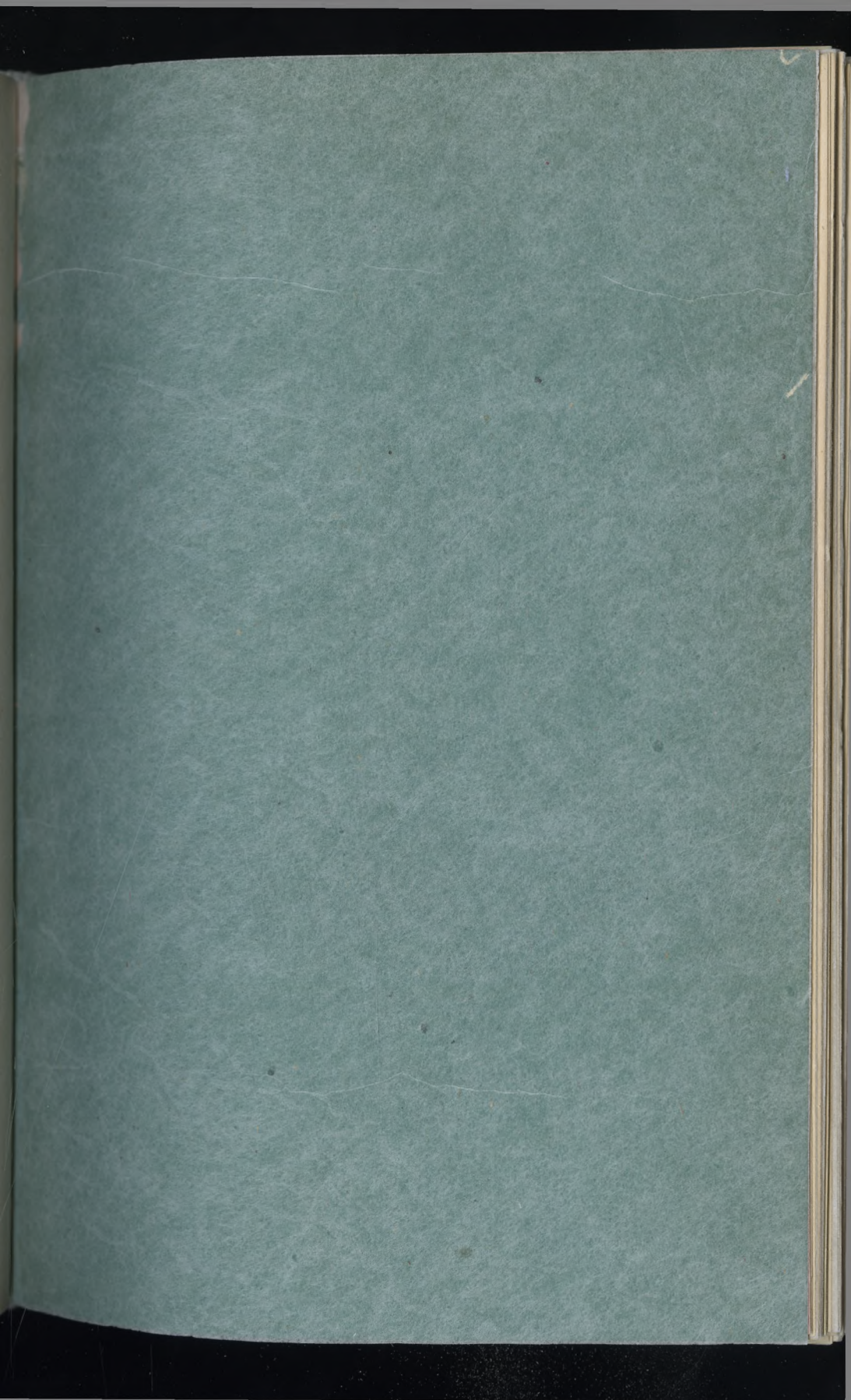
Laut Beschluss der am 4. Feber 1868. abgehaltenen Ausschusssitzung der Gesellschaft für Landes-Findel-Angelegenheit.

Franz Kovács de Vasvár m. p.

ZUR KUNDNAHME.

„In Angelegenheit des Landes-Findelhauses, hatte am 2. d. eine Deputation, bestehend aus den Herren August Kubinyi Kämmerer, Alois Vitál königl. Gerichtsboisitzer, Anton Sujánzky Probst, Michael Langh evangelischer Pfarrer, Dr. Samuel Kohn Oberrabbiner, Paul Thanhoffer gewesener Stadtrichter, Jakob Lányi Vorsteher der israelitischen Kultusgemeinde und Dr. Franz Vasvári Kovács die Ehre, unter Führung des Herrn Grafen Leopold Nádasdy von Seiner Majestät dem Könige empfangen zu werden Graf Nádasdy hob in seiner Ansprache an den König die Zwecke der Gesellschaft und die Ergebnisse der einjährigen Vorarbeiten sowie auch jene allgemeine Freude und jenes hohe Vertrauen hervor, welches im vergangenen Jahre die Kundgebungen Sr. Majestät in Bezug auf die allerhöchste väterliche Theilnahme zur Erzielung eines eigenen Gebäudes und anderweitiger Unterstützung unter der gesammten Bevölkerung des Landes hervorriefen. Er bemerkte ferner; dass es Schade wäre, wegen des augenblicklichen Geldmangels mit der Eröffnung des Institutes so lange zu warten, bis es möglich geworden sein würde bloß aus den zu diesem Zwecke einlaufenden milden Spenden ein eigenes Haus zu erbauen, denn dadurch können nicht nur viel Geld, Arbeitskraft, Zeit und Menschenleben, sondern vor Allem auch die dem Institute nothwendige Theilnahme verloren gehen. Sr. Majestät erwiderte die Ansprache der Deputation mit dem beruhigendsten Versicherungen der allerhöchsten Theilnahme und signirte eigenhändig das Gesuch, welches Graf Nádasdy Ihm überreicht hatte.“

„Pester Lloyd“, 1868. Nr. 57. 7. März.

PEST, 1868.

Nyomatott Kocsi Sándor és társainál. Aldunaszor 9. sz.

